

POTROŠAČKI VJESNIK

ROZP
•
E - BILTEN

Misija ROZP je osigurati da se naša prava kao potrošača ne mogu nikada ignorirati, a glas potrošača se mora čuti i poštivati ! Moramo uvjeriti sve subjekte da su potrošači korektivni faktor tržišta.

Godina IX

Broj 3/2022/22

**RAZVOJNA ORGANIZACIJA
ZAŠTITE POTROŠAČA**

Sadržaj:	str
1. Najvažnije odredbe Zakona o uvođenju eura...	2
2. HAPIH	3
3. Novi Zakon o zaštiti potrošača	4
4. Prioriteti nacionalnog programa	5
5. 12 savjeta kako racionalno trošiti vodu	6
6. Isplati li se kupovati jeftinije	7
6. Prosta zlevanka	8
7. Riječ urednice	9

Hrvatski državni Sabor je 13. svibnja 2022. Zakon o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj kojim se uređuje uvođenje eura kao službene valute, pravila za preračunavanje, opskrba i zamjena gotovog novca kune za gotov novac eura, dvojni optjecaj, dvojno iskazivanje, primjena načela neprekidnosti pravnih instrumenata, proračuni, financijski planovi, poslovne knjige, financijski izvještaji i porezi u procesu uvođenja eura, nadzor nad primjenom te prekršajne odredbe za njegovo nepoštivanje.

Obaveza dvojnog iskazivanja kod pružatelja financijskih usluga

- Propisuje se posebna obaveza za dvojno iskazivanje kod pružatelja financijskih usluga, kreditnih institucija koje pružaju financijske usluge, distributera osiguranja i osoba koje su uključene u distribuciju financijskih instrumenata u smislu posebnih propisa. Zakon detaljno propisuje koje je informacije potrebno dvojno iskazati kod osiguranja, i to uključujući ugovore o osiguranju koji su sklopljeni ili se nude u kuni, u ugovoru o osiguranju i informacijama koje se dostavljaju za vrijeme trajanja ugovora o osiguranju te u informacijama koje se dostavljaju prilikom isplate osigurnine odnosno naknade štete u kuni.
- Navedene su bitne informacije koje je potrebno dvojno iskazati kod ugovora o leasingu, s posebnim naglaskom na ugovore o leasingu u kuni koji je odobren ili se nudi prije dana uvođenja eura. Isto tako, propisane su i bitne informacije koje se dvojno iskazuju kod mirovinskih programa i ugovora o mirovini s članom obveznog mirovinskog fonda, prilikom upravljanja kako obveznim tako i dobrovoljnim mirovinskim fondovima te prilikom pružanja informacija od strane Središnjeg registra osiguranika. Dodatno se propisuje koje su to bitne informacije koje se moraju dvojno iskazati prilikom pružanja investicijske i pomoćne usluge potrošaču kao malom ulagatelju u smislu posebnih propisa te prilikom upravljanja investicijskim fondovima koji se nude potrošaču kao malom ili kvalificiranom ulagatelju u smislu propisa koji uređuju osnivanje i poslovanje investicijskih fondova.
- Kada je riječ o Središnjem klirinškom depozitarnom društvu d.d., ono će dvojno iskazati iznose navedene u cjeniku usluga, a isto će se odnositi i na cjenik usluga Zagrebačke burze, kao i na podatke o ukupnom prometu na mjestu trgovanja i zaključnoj cijeni pojedinog financijskog instrumenta koji je uvršten na mjesto trgovanja u Republici Hrvatskoj. Uz potrebu dvojnog iskazivanja tarife naknada (odnosno cjenika usluga) potrebno je u razdoblju dvojnog iskazivanja u poslovnim prostorijama i na internetskoj stranici na jasan, čitljiv i lako uočljiv način iskazati i fiksni tečaj konverzije.

Obaveza obavještavanja klijenata o promjenama stanja/vrijednosti imovine uslijed preračunavanja

- Zakonom je utvrđeno je da su i pružatelji financijskih usluga i kreditne institucije koje su pružatelji financijskih usluga dužni obavještavati članove i klijente o promjenama stanja odnosno vrijednosti imovine do kojih dolazi zbog preračunavanja. Navedene će institucije članove odnosno klijente informirati najkasnije tri mjeseca prije dana uvođenja eura putem općenite obavijesti o predstojećem preračunavanju i najkasnije 30 dana nakon dana uvođenja eura putem individualne obavijesti o provedbi preračunavanja. Pritom će općenita obavijest sadržavati informaciju o postupku i uvjetima preračunavanja koja je značajna za pojedinu kategoriju članova ili klijenata, a nju će pružatelj financijskih usluga biti dužan učiniti dostupnom putem internetske stranice društva i putem oglasa u tiskanim javnim glasilima. Individualna obavijest sadržavat će stanje na individualnom računu i izmjene u uvjetima poslovanja koji će za člana ili klijenta nastati kao posljedica provedenog preračunavanja, ako do takvih izmjena dolazi, a pružatelj financijskih usluga bit će je dužan dostaviti članu ili klijentu na ugovoreni način. Pritom pružatelj financijskih usluga i kreditna institucija koja je pružatelj financijskih usluga izrađuju individualnu obavijest navodeći stanje na dan po izboru pružatelja financijskih usluga odnosno kreditne institucije koja je pružatelj financijskih usluga, koji ne može biti raniji od dana uvođenja eura. Sadržaj, strukturu i način dostave opisanih obavijesti detaljnije će pravilnikom propisati Upravno vijeće Hanfe.

Prilikom priprema odredbi posebna pažnja posvetila se poštivanju temeljnih načela uvođenja eura, dakle načela zaštite potrošača, načela zabrane neopravdanog povećanja cijena, načela neprekidnosti pravnih instrumenata, načela učinkovitosti i ekonomičnosti te načela transparentnosti i informiranosti.

Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu (HAPIH) je specijalizirana javna ustanova u području poljoprivrede, hrane i ruralnog razvoja, koja širok raspon svojih djelatnosti iz navedenih područja obavlja kroz osam ustrojstvenih jedinica – centara.

Svaka ustrojstvena jedinica pokriva određeni segment djelatnosti, a one su:

- [Centar za sjemenarstvo i rasadničarstvo \(sa sjedištem u Osijeku\)](#)
- [Centar za sigurnost hrane \(sa sjedištem u Osijeku\)](#)
- [Centar za stočarstvo \(sa sjedištem u Osijeku\)](#)
- [Centar za tlo \(sa sjedištem u Osijeku\)](#)
- [Centar za kontrolu kvalitete stočarskih proizvoda \(sa sjedištem u Križevcima\)](#)
- [Centar za vinogradarstvo, vinarstvo i uljarstvo \(sa sjedištem u Zagrebu\)](#)
- [Centar za voćarstvo i povrćarstvo \(sa sjedištem u Zagrebu\)](#), te
- [Centar za zaštitu bilja \(sa sjedištem u Zagrebu\)](#).

Osim centara, HAPIH ima još dvije ustrojstvene jedinice – Ured ravnatelja i Sektor za podršku poslovnih procesa, obje sa sjedištem u Osijeku, gdje je sjedište Agencije. Zahvaljujući mreži od 27 područnih ureda, specifične djelatnosti HAPIH-a pokrivaju cijelo područje Republike Hrvatske.

Hrvatsku agenciju za poljoprivredu i hranu je osnovala Republika Hrvatska, a prava i dužnosti osnivača obavlja Ministarstvo poljoprivrede. Djelatnost, ustroj, način rada, poslovanje, odnosi u vezi s upravljanjem i način financiranja HAPIH-a uređeni su Zakonom o Hrvatskoj agenciji za poljoprivredu i hranu (NN 111/18)

Nadalje, HAPIH obavlja djelatnosti u skladu sa Zakonom o biljnom zdravlju („Narodne novine“, br. 127/19), Zakonom o održivoj uporabi pesticida („Narodne novine“, br. 14/14 i 115/18, 32/20), Zakonu o provedbi Uredbe (EZ) br. 1107/2009 o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja („Narodne novine“, br. 80/13, 32/19, 32/20)), Zakonu o sjemenu, sadnom materijalu i priznavanju sorti poljoprivrednog bilja („Narodne novine“, br. 110/21), Zakonu o zaštiti biljnih sorti („Narodne novine“, br. 131/97, 62/00, 67/08, 124/10, 124/11 i 111/18), Zakonu o vinu („Narodne novine“, br. 32/19) i Zakonu o hrani („Narodne novine“, br. 81/13, 14/14, 30/15 i 115/18).

HAPIH pruža stručnu i znanstvenu potporu Ministarstvu poljoprivrede, primarno kod izrade zakonske legislative, stručnih mišljenja i podloga, te aktivno sudjeluje u provođenju službenih kontrola i drugih aktivnosti sukladno propisima o hrani, hrani za životinje, zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja.

Stručnjaci i znanstvenici HAPIH-a imaju intenzivnu suradnju s institutima, zavodima, akademskom zajednicom, laboratorijima i drugim pravnim osobama u Republici Hrvatskoj iz područja poljoprivrede i sigurnosti hrane, hrane za životinje, kao i međunarodnim institucijama srodnog područja rada, posebice država članica Europske unije. HAPIH je i nacionalna kontakt točka Europske agencije za sigurnost hrane (EFSA) te osigurava razmjenu informacija između EFSA-e i nacionalnih dionika koordinirajući nacionalnom mrežom institucija iz područja sigurnosti hrane i hrane za životinje u Republici Hrvatskoj.

Također, HAPIH provodi razvojno-istraživačke aktivnosti, a među mnogobrojnim zadaćama je i pronalaženje inovativnih rješenja u području poljoprivrede i sigurnosti hrane, te aktivna uloga u diseminaciji znanja, sve u funkciji unaprjeđenja domaće poljoprivredne proizvodnje, s ciljem doprinosa društvenom i gospodarskom razvoju Republike Hrvatske.

PRIORITETI NACIONALNOG PROGRAMA U RAZDOBLJU 2021.-2024.

NACIONALNI PROGRAM ZAŠTITE POTROŠAČA

Nacionalni program zaštite potrošača (NN br.29/21)

Najvažniji korak prema ostvarenju glavnog cilja Nacionalnog programa u razdoblju 2021. – 2024. je unaprijediti i pravilno iskoordinirati međuresornu suradnju nadležnih tijela u provođenju Nacionalnog programa radi ostvarivanja sljedećih prioriteta:

1. Daljnji razvoj zakonodavstva na nacionalnoj razini
2. Daljnje jačanje nadzora nad tržištem u području zaštite prava potrošača
3. Unaprjeđenje zaštite potrošača u digitalnom okruženju
4. Poticanje politike održive potrošnje i energetske učinkovitosti
5. Daljnje jačanje financijske pismenosti potrošača
6. Poboljšanje sustava sigurnosti hrane i informiranje potrošača o hrani
7. Zaštita potrošača prilikom zamjene hrvatske kune eurom
8. Informiranje i podizanje svijesti o zaštiti prava potrošača
 - a) Informiranje potrošača o dostupnim alatima za rješavanje potrošačkih sporova
 - b) Provedba projekata namijenjenih potrošačima u suradnji s udrugama za zaštitu potrošača
 - c) Alati za informiranje.

ROZP smatra da je dokument Nacionalni program zaštite potrošača formalno napravljen dokument temeljem nepostojeće nacionalne politike zaštite potrošača u Republici Hrvatskoj.

Program je ograničenog vremenskog perioda i radi na temelju Strategije provedbe nacionalne (državne) politike. Kako ne postoje preduvjeti jasno je da „Nacionalni program“ mrtvo slovo na papiru koje nikoga na ništa ne obvezuje, a niti se primjenjuje u provedbi politike zaštite potrošača.

Ako se zna da NPZP već godinama kreira Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja kao resorno ministarstvo za zaštitu potrošača, a da u njegovoj izradi ne učestvuju JLP(R)S, pa čak ni Saborski zastupnici, je njima je politika zaštite potrošača nepoznat pojam. Republika Hrvatska se u pristupnim pregovorima za članstvo u Europskoj uniji obvezala da će formirati savjetodavno tijelo za zaštitu potrošača u Hrvatskom Saboru, što do danas nije izvršeno, a vrhunac sukoba interesa je kada Ministar gospodarstva objašnjava Zakon o zaštiti potrošača i Nacionalni program zaštite potrošača pred Saborskim zastupnicima, jer definitivno trgovačko-bankarski lobi određuje prava potrošača i Hrvatskoj.

Nejasno je iz kojeg razloga je u kreiranju i provedbi politike zaštite potrošača Vlada Republike Hrvatske nije definirala upravnicu u provedbi politike zaštite potrošača, te je na tom području potpuno prekinuta veza i svaka suradnja Vlade RH (resornog ministarstva) i JLP(R)S.

U tom metežu izgubile su se i udruge za zaštitu potrošača, koje uz ograničenja koja im se nameću predstavljaju samo demokratski ukras političko-gospodarskim strukturama.

12 SAVJETA KAKO RACIONALNO TROŠITI VODU

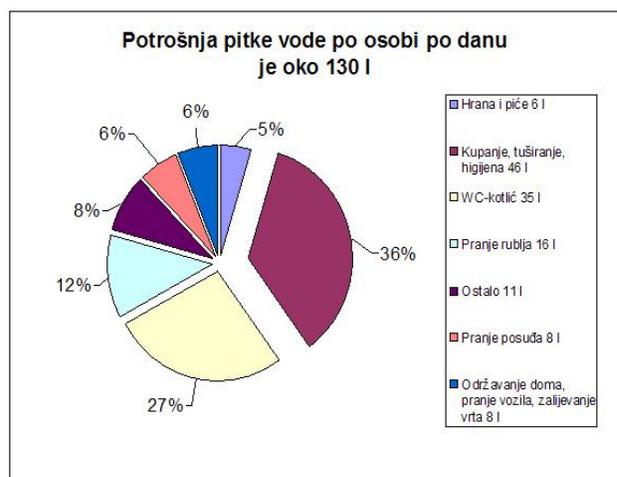

Podsjetimo se da 70% našega planeta čine vodene površine (1,38 milijardi km³), od čega je 2,5% slatke vode, ali je samo 1% iz jezera, rijeka i podzemnih voda (3,6 milijuna km³) iskoristivo za piće. Čista pitka voda je postala za nas nešto sasvim normalno i imamo je u obilju (barem u Europi). Ali zar ne bi mi morali gledati u budućnost i uzeti u obzir one koji ostaju za nama, našu djecu?

Voda je najdragocjenije blago. Razborito oplođenje s tom dragocjenošću je od životne važnosti za sve ljude. Svatko od nas može dati svoj doprinos, bez gubitka komfora i kvalitete življenja.

Ako se odlučite za štednju vode u vašem domu proučite naše savjete:

1. Počnite s tušem jer je on najveći potrošač. Promijenite vaše navike! Tuširajte se umjesto da se kupate u kadi, jer za kupanje vam je potrebno između 140 i 160 l vode, a kod tuširanja samo 12 do 25 litara u minuti. Ako još ugastite vodu dok se sapunate, na dobrom ste putu, jer ste uštedjeli još 50% bez investicije.
2. Ugradite regulatore mlaza na sve slavine jer oni miješaju zrak s vodom, a na tuševe ventile koji rade na istom principu. Tako ćete uštedjeti do 70% vode bez gubitka komotne uporabe. Vaša investicija će se amortizirati u manje od 6 mjeseci.
3. Koristite armature s jednom ručkom, jer ne mora teći voda dok postignete željenu temperaturu.
4. Zamijenite stare vodokotliče za nove, njima je potrebno manje vode i imaju gumb za štednju, ili ugradite "WC-stop". To znači da kada dignete ruku s gumba, voda se automatski gasi.
5. Kontrolirajte brtve na vašim armaturama. Ako vam slavina kapi, gubite dnevno 17 litara, što je godišnje oko 6.200 l pitke vode.
6. Ne perite posuđe pod tekućom vodom.
7. Ako imate perilicu za posuđe, koristite je samo kad je puna.
8. Zalijevajte vaš vrt kišnicom, bolje je za biljke jer ne sadrži toliko kamenca, i to samo ujutro ili navečer, i ne po listovima nego u području korijena jer manje vode ispari.
9. Upotrebljavajte samo onoliko praška za rublje koliko se preporučuje za tvrdoću vode u vašoj regiji, raspitajte se u vodovodu.
10. Ugradite sebi mjerilo za potrošnju vode u vašem objektu, ako je to moguće, jer je možete kontrolirati, a plaćate samo koliko ste stvarno potrošili.,
11. Ne bacajte u WC- školjku lakove, staro ulje ili kemikalije bilo koje vrste, lijekove kojima je istekao rok trajanja, nego ih odnesite na za to određena mjesta.
12. Uzmite posudu za mjerenje (min. 1 litra) i pustite da teče voda 6 sekundi u nju. Pročitajte količinu vode u litrama i pomnožite s 10. Rezultat je litara po minuti!

ISPLATI LI SE KUPOVATI JEFTINIJE

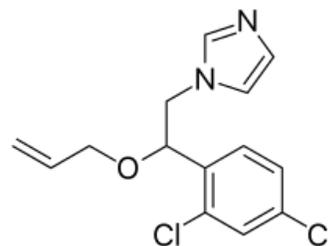

Srednja i starija populacija potrošača se sjeća nestašice limuna i banana 80-tih godina prošlog stoljeća, kada se po kilogram limuna ili banana išlo u Slunj, gdje ih je, iz nepoznatih razloga, uvijek bilo. Slična situacija se pojavila sada, ali su se trgovci snašli pa potrošači ne moraju ići u Slunj po limun.

Uvezli su jeftiniji limun iz Turske. Nije problem u Turskoj, mediteranskoj zemlji koja ima jednako povoljnu klimu i u kojoj limuni uspijevaju kao i u našoj Dalmaciji.

No, na deklaraciji tih limuna iz Turske piše: "Ne koristiti koru! Limun je tretiran **imazalilom**". Upozorenje je napisano vrlo malim, jedva čitljivim slovima, koje vjerojatno vrlo mali broj potrošača može vidjeti čak i da inzistiraju na tome.

Imazalil je fungicid, koji prodire kroz cijeli plod, a ne samo kroz koru. Toliko je toksičan da iritira kožu i izaziva suženje očiju. Vrlo je stabilan čak i na višim temperaturama, a djeluje na reproduktivne organe i dokazano je kancerogen. Kod dojenčadi i male djece, **imazalil** izaziva probleme u središnjem živčanom sustavu. Kod odraslih djeluje i na reproduktivne organe.

Godine 1999., na temelju ispitivanja na glodavcima, imazalil je identificiran kao "vjerojatno kancerogen kod ljudi" prema Smjernica agencije za zaštitu okoliša za kancerogenu procjenu. Ali budući da su ostaci pesticida znatno ispod koncentracija povezanih s rizikom, procjena rizika od raka u životnom vijeku čovjeka povezana s kontaminacijom agruma procijenjena je kao beznačajna.

Agencija je utvrdila ekvivalentnu razinu toksičnosti za izloženost ljudi pri 6,1 x mg/kg/dan. Ta ga je razina svrstala u kategoriju I, II i IV za oralnu, dermalnu i inhalacijsku toksičnost. Kategorija I klasificirana je kao vrlo iritantna za oči, ali ne i za kožu. Što se tiče oralne toksičnosti, kada se fungicid prenosi hranom u tijelo, mora se metabolizirati prije nego što može napraviti bilo kakvu štetu.

Istraživanja u Kaliforniji su pokazala da je imazalil klasificiran kao "poznat da uzrokuje rak".

Kome vjerovati i želimo li preuzeti zdravstveni rizik, tako staje svakom potrošača da sam odluči.

ROZP savjetuje potrošačima: pročitajte deklaracije na proizvodima, nije uvijek povoljnije ono što je jeftinije. Ako nema deklaracije na proizvodu, tražite od trgovca da je postavi i da Vam je predoči. Potrošači su korektivni faktor tržišta i imaju pravo na izbor roba koje će kupovati, potrošači imaju pravo odlučivati kako, na što i gdje će trošiti svoj novac.

PROSTA ZLEVANKA

Sastojki:

- 2 jajci –domoće
- 60 dag pšenične mele (more i kuruzna ili pol-pol)
- 2-3 dl mleka (najfinaše je z sedenim mlekom)
- 3 žličkice cukora
- žličkica soli
- 1 vanilin cukon
- Malo sobe bikarbone ili ½ pecilnoga
- 2 dl vrhja - domoćega

Postopek:

- Razmotiti jajca, dodovati naizmenice melo, mleko, cukor i sol. Smesa , mora biti samo malo gostiša nego za palačinke.
- V namaščeno i z melom posipano tepsijo vleti smeso, poravnati, pa z žlicom ravnomerno rasporediti 1/2 vrhja.
- Peći v kohli na 200 °C oko 20 minut dok ne postane zlotno žuta.
- Pečenu zlevanko poškopiti s drugom polovicom vrhja i deti 3 minute v vroču kohlo, ali vgošjeno.
- Zeti z kohle i posipati z cukorom po želji, narezati na komode kak očete i ponuditi.

Dober tek! Zlevanka je najbolša dok je toplá, ali bo dobra i kak mrzla južina.

Zajedno smo jači !

Regionalna organizacija je autor i nositelj provedbe projektne aktivnosti „Potrošački vjesnik!“ iz projekta „TROŠILICA INFO“. Sve aktivnosti možete pratiti na mrežnim stranicama www.trosilica.info, gdje možete naručiti BESPLATNI e-newsletter.

**POTROŠAČKI VJESNIK SUFINANCIRA
MEĐIMURSKA ŽUPANIJA**

ROZP

Riječ urednice

Poštovani!

Pokažite „Potrošački vjesnik“ rođacima, prijateljima, poznanicima, jer što bude više pretplatnika, sadržaji će biti sve kvalitetniji i obuhvatniji.

Pretplata na „Potrošački vjesnik“ se može izvršiti preko e-mail adrese: vjesnik@rozp.hr

Samo informirani potrošač je zaštićen potrošač!

Gordana Lukić

E-bilten izdanje 3/2022/21

REGIONALNA ORGANIZACIJA ZAŠTITE POTROŠAČA

OIB: 31280086950

Trg svetog Marka 2, 40324 Selnica

žiro račun: **IBAN:** HR11 2340 0091 1111 7160 0

web: www.rozp.hr,

e-mail: rozp@rozp.hr, mob: 095/398 23 55

